

Його основоположні теорії, концепції не втратили актуальності в наш час, дають відповідь на виклики сьогодення і гідні посісти чільне місце в сучасній науці та практиці, послужити справі модернізації національної освіти в сучасній Україні, справі формування покоління вільних громадян-патріотів незалежної України.

Список використаної літератури

1. *Ващенко Г.* Виховний ідеал : підруч. для педагогів, виховників, молоді і батьків / Г. Ващенко. – Полтава : Полтав. вісн., 1994. – 190 с. – (Твори ; т. 1)
2. *Ващенко Г.* Проект системи освіти в самостійній Україні / Г. Ващенко. – Мюнхен : Накладом Центрального комітету СУМ, 1957. – 48 с.
3. *Ващенко Г.* Свобода людини як філософічно–педагогічна і політична проблема / Г. Ващенко // Твори. Том 4. Праці з педагогіки та психології. – К.: «Школяр» – «Фада» ЛТД, 2000. – С. 326–361.
4. *Єржабкова Бланка.* Подвійний ювілей Олександра Кульчицького (1895-1980). Науковий збірник Українського Вільного Університету. – Мюнхен, 2015. – Т. 20. – С. 95-108.
5. *Мельник Я.* Заклад, що залишив непроминальний слід у рідній і світовій науці: до 70-річчя діяльності УВУ в Німеччині. Науковий збірник Українського Вільного Університету. – Мюнхен, 2015. – Т. 20. – С. 11-17.
6. Universitas Libera Ucrainensis: 1921-2011. Una Patzke, Mykola Szafowai, Roman Yaremko (Hrsg.) – Ukrainische Free Universitat, Serie: Bd. 56, 828 p.

Валентина Бугаєць

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЯК ПЕРЕДУМОВА ДОТРИМАННЯ ЇХ СТУДЕНТАМИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Одним з принципів роботи вищої школи є дотримання академічної доброчесності студентами та викладачами ЗВО. Важливою є академічна доброчесність і в ході проведення наукових досліджень. Тому під час навчання в школі одним з важливих завдань є привчити учнів до дотримання принципів академічної доброчесності як до неодмінної складової їх освітньої діяльності.

Академічна доброчесність визначається Законом України «Про освіту» як «сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень». Поняття академічної доброчесності розкриваються через такі категорії: чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність, підзвітність [1, с.13] Детально ці категорії розкрито в Бухарестській Декларації з етичних цінностей та принципів вищої освіти в Європейському регіоні» яка підписана у 2004 році.

Говорячи про питання академічної доброчесності в ЗСО ми повинні в першу чергу розуміти причини не доброчесної поведінки учнів в освітньому процесі. Так на основі моніторингових досліджень проведених в м. Києві. Так на питання чому творчі роботи списуються з Інтернету названо такі причини які стали лідируючими:

- Відсутність інтересу до читання додаткової літератури – 43,3%;
- Невміння знаходити та узагальнювати інформацію – 32,9%;
- Великий обсяг письмових робіт – 23,2%. [2, с.7]

Серед причин списування учні називають наступні: бажання уникнути неприємностей (84,7%), нерозуміння матеріалу (71,5%), оцінка головне для батьків (54%), маю право з власних робіт (32,7%) [2, с.8] Слід також відзначити, що значна частина учнів вважає припустимим списування з власних робочих зошитів (89,2%) та підготовку шпаргалок (82,1%) [2, с.9] Отже ми бачимо, що у сучасному учнівському

середовищі є припустимими елементи не доброчесності під час навчання зокрема списування, яке поступово переростає у академічний плагіат, що становить значну проблеми під час навчання у вищій школі. Зокрема кабінетне дослідження проведене у межах проекту «Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку», який було реалізовано Східноукраїнським фондом соціальних досліджень разом з НДІ соціально-гуманітарних досліджень ХНУ імені В.Н. Каразіна за підтримки МФ «Відродження» у період з грудня 2014 по липень 2015 р. виявило, що більше 90 % українських студентів в тій чи іншій формі використовували академічний плагіат під час навчання. [3] Така ситуація, на наш погляд пояснюється тим, що під час навчання у школі учні вважають прийнятним використання плагіату з причин про які йшла мова вище, тому таке ставлення переноситься і у вищу школи.

Для подолання цих проблем середня освіта має вирішити ряд завдань, одним з ключових серед яких є формування навичок академічного письма в учнів. Формуванню академічного письма має передувати формування навичок академічного читання (вміння вивчити текст, скласти план, визначити в тексті необхідний матеріал, провести його оцінювання та узагальнення). Засвоєння учнями академічного письма включає в себе формування таких навичок:

- дослідницькі (здатність до пошуку та обробки наукових джерел);
- навички конспектування (вміння знаходити головну інформацію);
- навички самоконтролю (розподіл часу для написання та редагування тексту);
- навички складання плану, чернетки та фінального редагування тексту [4, с.114]

Слід також зазначити, що на формування ставлення учнів до академічної доброчесності значний негативний вплив має недосконалість нормативно-правової бази. Так поняттю «академічна доброчесність» протиставляється поняття «академічна відповідальність» [6]. Так пункт 6. статті 42 Закону України «Про освіту» передбачає такі види академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компоненту освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.[5]

Дивлячись на цей список ми розуміємо, що практично неможливо притягнути учня до відповідальності за порушення академічної доброчесності, так як на сьогодні не прописані механізми повторного проходження курсу, написання роботи тощо. Зокрема та ж практика залишення на повторний курс, (також відома як «залишення на другий рік») дозволяється лише за згодою батьків навіть при оцінках низького рівня в учня. Враховуючи і те, що поняття «академічна відповідальність» не визначена Законом України «Про освіту», що дає можливість перетворення цієї норми на норму декларативного характеру [7, с.173], особливо у закладах загальної середньої освіти.

Шляхом подолання цієї неузгодженості може стати прийняття закладом освіти внутрішнього документу, який регулює академічну відповідальність здобувачів освіти.

Отже ми можемо стверджувати, що однією з основ якісної освіти є дотримання принципів академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу. Формування академічної доброчесності повинно починатися, ще в школі, коли в учнів формуються навички навчання та ціннісне ставлення до нього та його результатів. Також під час навчання в школі учні повинні отримати компетенції академічного читання та академічного письма, які будуть слугувати їм і під час отримання вищої освіти. Однак

вирішення цього завдання ускладнюється слабкою мотивацією учнів до отримання знань з одного боку, а з іншого боку бажанням учнів мати високі оцінки як показник успішності. Ще однією перешкодою на цьому шляху є неможливість забезпечити академічну відповідальність учнів за порушення правил і принципів академічної доброчесності через наявні прогалини у нормативно-правовій базі.

Список використаної літератури

1. Довідник з академічної доброчесності для школярів / уклад. М.В. Григор'єва, О.І. Крикова, С.Г. Певко ; за заг. ред. О.О. Гужви. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. – 64 с.
2. Душна А. Аналітичний звіт за результатами незалежного освітнього аудиту "Мотивація учнів 10-х класів закладів загальної середньої освіти м. Києва до навчання як визначальна умова академічної доброчесності" / А. Душна, О. Жук, О. Черненко. – Київ, 2018. – 12 с.
3. Круглий стіл «Академічна чесність як системна проблема вищої школи України: університет, викладач, студент» [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.sociology.kharkov.ua/index.php/ua/news-ua/novini/446-kruglij-stil-akademichna-chesnist-yak-sistemna-problema-vishchoji-shkoli-ukrajini-universitet-vikladach-student>.
4. Лавренко С.О. Академічна доброчесність: від початкової школи - до закладу вищої освіти / С.О. Лавренко // Збірник наукових есе учасників наукового стажування Академічна доброчесність: виклики сучасності" / С.О. Лавренко. – Варшава, Республіка Польща, 2019. – С. 112–115.
5. Про освіту: Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2017. № 38–39. Ст. 380. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
6. Тицька Я.О. "Академічна доброчесність" та "академічна відповідальність" в забезпеченні якості освіти / Яна Олександрівна Тицька. // Підприємництво, господарство і право. – 2018. – №11. – С. 192–195.
7. Янішевська К.Д. Де-які аспекти відповідальності за порушення академічної доброчесності / К.Д. Янішевська // Збірник наукових есе учасників наукового стажування АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ" / С.О. Лавренко. – Варшава, Республіка Польща, 2019. – С. 112–115.

Вікторія Опанасенко

ІДЕЯ НАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ П. К. ЗАГАЙКА

Демократичні процеси в Україні потребують формування сучасної освітньої системи, що ґрунтується на національно-культурних традиціях з урахуванням досягнень вітчизняної педагогіки. Сьогодні постали питання про творення національної школи, пошуку оптимальних шляхів формування творчої особистості, комплексного підходу до виховання суспільно-активного члена соціуму. Розв'язання цих завдань вимагає поєднання теоретичних і практичних пошуків із ретроспективним аналізом розвитку педагогічної думки. З огляду на це історико-педагогічні дослідження відіграють дедалі вагомішу роль у процесі розбудови сучасної системи освіти.

Тепер увага науковців зосереджена на вивченні науково-практичної спадщини педагогів, які зробили вагомий внесок у творення концептуальних основ національної системи освіти та виховання.

Серед таких українських вчених, видатних педагогів-практиків важливе місце посідає Петро Кузьмич Загайко (1928-2013 рр.) – видатний літературознавець, громадський діяч, багатогранна діяльність якого була присвячена збереженню національних культурних цінностей, розвитку української культури, утвердженню української національної ідеї та вихованню свідомих громадян-патріотів України [2, с. 2-3]. Ця видатна особистість залишила цінну науково-літературознавчу, педагогічну та